

A háztáji és közösségi megújuló energia új lehetőségei itthon szakmai fórumnap JEGYZET

*Helyszín: FUGA, 1052 Budapest, Petőfi S. u. 5. Időpont: 2019. június 12. Szervező:
MTVSZ, AJBH együttműködésben.*

Az előadások itt: https://mtvsz.hu/haztaji_es_kozossegi_megujulo_energia_forumnap

13:50 - 15:15 "háztáji és közösségi energia a gyakorlatban" műhelybeszélgetés - két szekcióban:

1. szekció - Lehetséges hazai közösségi energia finanszírozási és működési formák (Szalkai-Lőrincz Ágnes, Energiahatékony Wekerle és Botár Alexa, MTVSZ vezetésével)

A megújulóenergia-közösségek (MEK) fontos jellemzője, hogy elsődlegesen nem a pénzügyi profitért vagy gazdasági haszonért jönnek létre, de attól még lehet szempont és szempont is, hogy gazdaságilag előnyös legyen a tagjainak (olcsóbb energia stb.), pénzügyileg fenntartható legyen.

A MEK-hez nemcsak jogharmonizáció kell, hanem nyitott hozzáállás: el kell ismerni a MEK-ek szerepét a zöld energia termelésében, megosztásában, eladásában azaz az energiarendszerben, támogatásokban is helyet, akadálymentes hozzáférést kell nekik biztosítani. A hozzáállás része, hogy el tudjuk képzelni: nemcsak kis aktív "zöldgondolkodású" közösségeket jelent a MEK (városban jellemzően társasházi zöldáram-termelő-fogyasztó közösségek, falvakban kisebb közösségek, falufűtőmű - nem feltétlen szigetüzemben), hanem a zöld és gazdasági szempontokat együtt értő kisebb-nagyobb közösségeket, energiaszövetkezeteket is. Más tagállamokban akár 50 ezres tagságú és áramszerződésű energiaszövetkezetekké alakultak a MEK-ek, többtucat MW zöldáram termeléssel.

Lehetséges működési formák: lehet társasházi (lakásszövetkezet), energiaszövetkezet vagy meglévő szövetkezet bővítése energia profillal, Rt. (inkább Nyrt mint Zrt.), Kft.

Önkormányzat mint helyi szervező erő lehet tag a szövetkezetben, a megújuló áram termelte haszon akár önkormányzati juttatásokként is realizálható a tagok számára. A visszabérlős vagy ESCO-s rendszer is működhet, ld.

https://mtvsz.hu/dynamic/energia_klima/a5_kozossegben_az_ero_copower.pdf

Érdemes a vépi közösségi finanszírozású (néhány vállalkozós) szél erőmű projekt tanulságait is megnézni, ill. más közösségi kezdeményezéseket, itt:

humanokologia.tatk.elte.hu/wp-content/uploads/a_fenntarthatosag_fele.pdf

Finanszírozási formák pl.: teljes egészében vagy részben közösségi finanszírozás, visszabérlős rendszer, virtuális erőmű, ESCO (energiahatékonyssággal), hazai és EU forrásokból pályázat (leginkább megvalósíthatósági tanulmányra ill. tervezésre) vagy mikrofinanszírozás tervezésre + visszatérülő alap beruházásra. ld.

https://mtvsz.hu/dynamic/energia_klima/a5_kozossegben_az_ero_copower.pdf

A jogharmonizációs folyamatban tisztázandó kérdések: a jogharmonizáció kapcsán az áramtermelés-eladás-tárolás-szolgáltatás-megosztás területén mikor a MEK mint jogi személy az eljáró szereplő és mikor a MEK tagja? Mire van lehetőség? Ld. pl. a MEK áramvétele közösségi szerződéssel vagy minden tag egyénileg? Milyen és mekkora díjak fizetése jutányos a MEK-eknek, milyen és mekkora támogatások (METÁR) pályáztatása/adása szükséges, jutányos a MEK-eknek?

Az energiastratégia és az év végéig véglegesítendő (nyáron társadalmi konzultáció alá kerülő) nemzeti energia- és klímatervében is fontos észrevenni, hogy alapszinten, de már abban fejtsek ki a szükséges közösségi energia szakpolitikai intézkedéseket, hogy a jogharmonizációval az ösztönzőket, intézkedéseket is zökentőmentesen be lehessen vezetni:

<https://www.kormany.hu/download/c/7d/91000/NEKT.zip#!DocumentBrowse>

Hazai és EU-s energiaátmenetről, szakpolitikákról bővebben: <https://mtvsz.hu/energiaatlasz>
Közösségi energia hír:

https://mtvsz.hu/uj_jogok_adnak_lenduletet_itthon_is_a_kozossegi_energianak

2. szekció - Műszaki-technológiai kérdések (Baranyák Zoltán energetikai mérnök és Kovács Bence, MTVSZ vezetésével)

A bemutatkozó körben történt egy felajánlás az ELMŰ munkatársa részéről, a Fót környéki megújuló energiás demonstrációs látogatóközpontjukban szívesen látnak bárkit.

2

Először a levezetők vetették fel, hogy csak jogi akadály van annak, műszaki nincs, hogy 1 trafóköron lévő termelő és fogyasztó között működhessen a "saját" fogyasztás. Pl. a napos, de áramot alig fogyasztó könyvtár épületének tetején napelemekkel termelt áramot a pár házzal arrébb található, szintén az önkormányzat által "rendes" áramfogyasztás mellett üzemeltetett, árnyékos épületben található óvodában használják fel.

Hasonlóan csak jogi akadály van annak, hogy a társasház közös tulajdonában lévő tetején termelt napenergiát a házban a lakók is felhasználhassák.

A fentiekre az EU Megújuló Energia Irányelv jogharmonizációja választ ad, megoldja.

Ezekben az esetekben is szükséges a mérés és elszámolás megoldása, okos mérők, applikációk segítségével.

Szükséges lenne differenciált rendszerhasználati díjra. Ez most is megvan, de nem biztos, hogy a helyi termelés irányában kedvező. Pl. a trafóköron / elosztóhálózaton belüli adás-vétel lehetne. A használatarányos és a kapacitásarányos díjelosztás lehetősége is felmerült, utóbbi működik Hollandiában. Nemzetközi szinten van kb. hatféle rendszer, érdemes lehet ezeket megvizsgálni.

Míg a megújuló energia irányelv csak az áramtermelés kapcsán beszél energiaközösségről, de a szekcióban általános volt a vélemény, hogy fűtés és hűtés tekintetében is érdemes a közösségi energiával foglalkozni, hasonlóan ahhoz, ahogy a magyar NEKT is teszi.

A távfűtés kapcsán felmerült, hogy a klímaváltozás és az épületek utólagos hőszigetelése miatt jelentősen csökken a távhőigény, így a hálózatfenntartási díjak fajlagosan emelkednek.

Az alacsony, 5%-os ÁFA, és állami támogatás mellett tud jelenleg verseny- és működőképes maradni a távhő. Biomassza-tüzelés kapcsán is célszerű lehet "központibb" kazánokat (távfűtő műveket) létesíteni, amelyekre már megérné PM-szűrőkkel felszerelni. Vita volt arról, hogy a távfűtés milyen távon valósítható meg vidéki területeken, ahol elsősorban az épületek korszerűsítésével lehetne leghatékonyabban energiát megtakarítani. Vidéken távhőrendszert kiépíteni csak a helyi erőforrásokra alapozva szabad, ahol a fogyasztók akár alapanyag-beszállítóként is megjelenhetnek.

A jelentős hazai geotermikus energia (földhő) potenciálról is szó esett, fontos lenne ezt jobban kihasználni. de csak úgy lehet fenntartható, ha visszasajtolásra kerül. Ez energetikai hasznosítás esetén kötelező, de a néhány éve kiharcolt kivétel a kertészetek számára (fóliasátrak, üvegházak fűtése) többek szerint nem elfogadható.

Dilemmaként felmerült, hogy mikor éri meg az egyéni energia(ön)ellátás és a közösségi energiaellátás, de ez nem vagylagos, hanem a kettőnek ki kell tudnia egészítenie egymást. Mindenkinek vannak olyan életszakaszai, amikor több energiát tud adni és olyan is, amikor inkább kapna. Ezeket a változó szükségleteket egy közösség jobban ki tudja egyenlíteni. Aki teheti, nyugodtan váljon egyéni termelő-fogyasztóvá, akár később is csatlakozhat egy energiaközösséghez, ha megváltoznak az energiafogyasztási szükségletei, igényei.

Az energiaközösségekben fontos partner lehet az önkormányzatok, szervezőként, tagként vagy külső támogatóként. Ehhez szükség van az önkormányzatnál egy elkötelezett szövetségesre, ideálisan egy jó energetikusra. Az elkészült / készülő települési klímatervek vagy fenntartható energia- és klíma akciótervek (SECAP) jó hivatkozási alapot jelenthetnek.

3

A tárolás kérdése kapcsán az látszik, hogy a napi szintű tárolásra az akkumulátorok már ma is alkalmasak, akár az elektromos autóké, ugyanakkor a hosszabb távú szezonális tárolás (nyári napokon termelt áram télire tárolása) egyelőre nem tűnik műszakilag megoldhatónak.

Elméleti szinten felmerült a kérdés, hogy a közösségi energia programnak mi lehet a célja? Pénzt spórolni? Környezetünket védeni? Válaszként megállapítható, hogy több szempontot kell összehangolni, lehetőség szerint minél nagyobb mértékben. A jogharmonizáció során, a díjak meghatározásánál fontos lenne, hogy a környezetkímélőbb megoldások olcsóbbak is legyenek a (termelő-)fogyasztó egyének és közösségek számára, így ösztönözve azt, elismerve szerepüket az energiaátmenetben.

További infók: https://mtvsz.hu/kozossegi_energia

Jegyzet: Kovács Bence, kovacs.bence@mtvsz.hu, Botár Alexa, MTVSZ alexa@mtvsz.hu